

FAM. C. HEYNES

GOILBERDINGER STR. 24

CULEMBORG

'hak-al'

7° jaargang

nr. 11/12

nov/dec 1981.

natuur-en vogelwacht
CULEMBORG

Kontaktadres: Natuur- en Vogelwacht Culemborg
Postbus 381, 4100 AJ Culemborg.

Begeleiding Jeugdgroep: Leo van der Kooij, Vliegerweg 3,
Culemborg; tel.: 0 3 4 5 0 - 1 5 4 5 0

Coördinatie Inventarisaties: Leo van der Kooij

Bibliotheek: Boeken en verslagen in 't Nonnetje.
Geopend: dinsdag van 19.00 tot 20.00 uur.

"Het Vogeljaar": Jaarabonnement 1981 door overschrijving
van f 14,50 op de girorekening van de
N.V.W.C. met vermelding van "Vogeljaar".

Lidmaatschap: Nieuwe leden opgeven bij de penningmeester,
evenals adreswijzigingen.

Penningmeester: Frans Waroux, Moerbeiboom 4b, Culemborg
tel.: 0 3 4 5 0 - 1 5 3 9 3
Gironr.: 3 4 3 3 3 5 1 t.n.v. F. Waroux,
rek. Natuur- en Vogelwacht Culemborg.

Kontributie: Jeugdlidmaatschap f 5,-- per jaar
Volwassene f 10,-- per jaar
Gezinslidmaatschap f 15,-- per jaar
Buiten Culemborg f 15,-- per jaar

Klubhuis: 't Nonnetje. Voormalig zusterhuis naast
Sociale Academie, einde Ridderstraat.
Buitentrapje op, gang in, tweede deur rechts.

Kontaktadres Vogelwerkgroep: Marcel van der Tol, Lindeboom 21, Culemborg.
tel.: 0 3 4 5 0 - 1 8 1 0 2

Sekr. Milieuwerkgr. Noordwest-Betuwe: Postbus 288, 4100 AG Culemborg
tel.: 0 3 4 5 0 - 1 3 3 8 6
tel.: 0 3 4 3 6 - 1 6 8 7

Redaktieteam en -adressen: Breun Jansen, Eikeboom 31, Culemborg
tel.: 0 3 4 5 0 - 1 4 8 8 5
Jan Rietvink, Ereprijs 39, Culemborg
tel.: 0 3 4 5 0 - 1 6 4 0 7
Harry v.d. Warenburg, Triosingel 27, C'borg
tel.: 0 3 4 5 0 - 1 5 0 9 5

Van de Redactie

Dit is alweer het laatste nummer van de zevende jaargang van ons "lijfblad". Nu kunnen we er trots op zijn dat we aan de achtste jaargang gaan beginnen, maar nog trotser kunnen we zijn op onze knotploeg, die alweer met het tiende seizoen gaan starten.

Zoals u verderop in het verslag van de maandelijkse vergadering van donderdag 19 november j.l. kunt lezen is er een kleine "feestkommissie" ingesteld, betreffende dit jubileum. Wat zij van plan zijn weten wij niet, maar dat zal best goed zitten.

Nu we het toch hebben over trots zijn, nog iets waar we als N.V.W.C. toch wel trots op mogen zijn, n.l. de onderscheiding die Marcel van der Tol (onze vogelkonsulent) tijdens de jaarvergadering van de K.N.N.V. uitgereikt heeft gekregen, te weten de J.A. Nijkampprijs voor zijn inventarisatierapport van de Redichemse Waard over 1979. Wij hopen dat de activiteiten van Marcel de overige leden van de N.V.W.C. extra zal stimuleren actief bezig te zijn en blijven met de bescherming van de natuur.

In deze Hak-al treft u de korrespondentie aan tussen de N.V.W.C. en het Polderdistrict Lek en Linge, betreffende de omstreden plannen met betrekking tot de dijkverzwaring. In ons standpunt zijn wij nog gesterkt door het bezwaarschrift dat de Gemeente Culemborg heeft ingediend bij het polderdistrict Lek en Linge. OP maandag 23 november j.l. werd een dia-avond belegd over de reis die Henkjan Kievit en Kars Veling afgelopen zomer maakten door Schotland. Daar voor deze avond ook de heer Mitchel uit Schotland was overgekomen om de activiteiten van zijn natuur-reisburo toe te lichten, bleef er voor Henkjan en Kars onvoldoende tijd over voor hun dia-presentatie.

Zij hebben besloten om een aparte avond te beleggen om alsnog een gehele dia-presentatie te houden. De datum van die avond wordt nog nader bekend gemaakt middels een aparte konvo.

Tevens maken wij u er alvast op attent dat nu het nieuwe jaar er weer aankomt ook de contributiebetaling weer naar voren komt. Een nota hiervoor ontvangt u bij de volgende Hak-al. Ook willen wij vermelden dat diegenen die "Het Vogeljaar" voor het komende jaar willen continueren, dit even kenbaar dienen te maken bij Frans Waroux, tel.: 1 5 3 9 3 . De leden die dat blad niet meer wensen te ontvangen worden ook verzocht even met Frans hierover contact op te nemen.

U kunt zich nog steeds opgeven voor de te houden cursus vogelherkenning; in de vorige Hak-al is hieraan reeds aandacht besteed. Ook in de plaatselijke en provinciale pers is hieraan ruime aandacht geschonken. Wij rekenen dan ook op een grote deelname.

Tot slot nog een minder plezierige mededeling. Het geplande winterkamp op Ameland gaat wegens de geringe belangstelling niet door.

Wegens ruimtegebrek deze keer geen inhoudsopgave! Veel leesplezier.

Aanwezig: 13 personen.

In volgorde van de opgestelde agenda kwamen de volgende punten aan de orde.

1. Ingekomen stukken

- A. Een tweetal Italiaanse pamfletten over de stand van zaken inzake de Jacht op trekvogels. In verband met de nogal beperkte kennis van de Italiaanse taal helaas geen details hieruit.
- B. Kwartaaluitgave van Stichting Het Gelders Landschap - voor de leesplank.
- C. Verslag april 1980 t/m mei 1981 Mondial Alternatief - door naar de Vogelwerkgroep.
- D. Informatie m.b.t. onderhoud stencilmachine van Gestetner.
- E. 4 deeltjes "Outdoor Biology" + 6 deeltjes "Using the environments".
Boekjes "Vogels in de winter" en "Het gebruik van de schoolomgeving".
2 bulletins voor het onderwijs in de biologie. Al deze uitgaven zijn bestemd voor onze bibliotheek/dokumentatiecentrum.
- F. Uitgaven "Natuurbehoud" - "Natuur en Milieu" - "De Wulp" - "De Kruisbek"
- G. Uitgave over "Internationale handel van planten en wilde dieren".
- H. Een schrijven van de Prov. Gelderland d.d. 10-11-'81 inzake een "onderzoek-project trekvogelatlas in verband met hoogspanningsleidingen".
- door naar Vogelwerkgroep voor nadere uitwerking.
- I. Aanbieding door een persoon om een dia-presentatie over Ameland voor ons te verzorgen. - voor nadere informatie door naar Leo van der Kooij.
- J. Persbericht "Avifauna West-Nederland" over het recent verschenen schitterende boek "Randstad en Broedvogels". - door naar Vogelwerkgroep.
- Bestellingen zullen centraal via de penningmeester kunnen plaatsvinden.
- telefonisch bestellen 0 3 4 5 0 - 1 5 3 9 3 - Frans Waroux -
f 25,-- overmaken op de girorekening van de N.V.W.C. 3 4 3 3 3 5 1 met vermelding: Avifauna West-Nederland. Een werkelijk schitterend boek van ruim 500 pag. met veel vogeltekeningen, kaarten, landschapsopnamen, enz.

Illustrazione diffusa dal "Bund gegen den Missbrauch der Tiere e.V." (Liga contro l'abuso degli animali) di Monaco di Baviera. La didascalia originale recita "Non recarti nel paese dell'uccisione degli uccelli".

K. De Gelderse Milieukrant.

Een kontaktblad voor belangstellenden voor ons milieu, met name in onze direkte omgeving. - voor nadere bestudering door naar Gerard Jansen.

2. Uitgaande stukken

- a. Verslag Inventarisatie Natuurgebied "De Regulieren" naar div. instanties en belanghebbenden.
- b. Een vijftal brieven aan instanties waarvan wij regelmatig post ontvangen op andere adressen dan onze postbus 3 8 1 , t.w.:
Ver. Natuurmonumenten - St. Natuur en Milieu - U.B.N. - St. Natuurreizen - St Het Vogeljaar.

3. Manifestatie Amsterdam van 21-11-1981 inzake "Geen nieuwe kernwapens in Europa"

Er ontstaat een discussie waarom de N.V.W.C. met name genoemd wordt als een van de plaatselijke (Culemborgse) organisaties die deze akties steunen.

Aangezien wij een à-politieke vereniging zijn en deze manifestatie duidelijk in het politieke vlak wordt geplaatst zijn er ter vergadering over deze advertentie enige vragen.

Van belang is dat bij het besluiten tot deelnemen van de N.V.W.C. een deel van het Bestuur kontakt met elkaar heeft gehad - er moest op zeer korte termijn een beslissing worden genomen, n.l. vrijdags werden wij geïnformeerd en smaandags moest e.e.a. rond zijn.

Omdat behoud van de natuur in de ruimste zin één van onze doelstellingen is - art. 3 van onze statuten - en dit door de aanwezigheid of gebruik van nieuwe kernwapens ernstig bedreigd wordt, is besloten onze daadwerkelijke steun - n.l. openlijk een standpunt innemen, te verlenen.

In alle gevallen waarin de N.V.W.C. een standpunt gevraagd wordt of zal worden beslist in principe de meerderheid op de maandelijkse vergadering of de meerderheid van Het Bestuur.

Over korte termijn beslissingen dient de meerderheid van Bestuur altijd te worden geïnformeerd.

4. Dijkverzwarening

Marcel van der Tol heeft als Consulent Vogelbescherming een bezwaarschrift ingediend en ondertekend als vertegenwoordiger van de Ver. tot Bescherming van Vogels in Nederland. Marcel heeft hiervan schriftelijk "Vogelbescherming" in kennis gesteld en de standpunten verklaard.

5. Marcel van der Tol geeft alsnog een toelichting over zijn functioneren als consulent van Vogelbescherming. Waarvan akte.

6. Wordt doorgeschoven naar de volgende vergadering (onze vereniging).

7. Exkursieprogramma

Dit wordt nader vast- en samengesteld.

8. Rondvraag

Leo van der Kooij informeert over persbericht "vogelcursus". Zijn inmiddels verzonden.

"Schotlandavond" is organisatorisch rond.

Winterkamp met de kerstdagen gaat wegens de geringe belangstelling (6 deelnemers tot nu toe) niet door.

Op 4 december wordt bij Leo thuis nader de vogelcursus uitgewerkt.

Langs de Voorkoopstraat-rechter gedeelte vanuit Culemborg is in de berm drijfmest gestort; wordt doorgegeven aan Ton van Beek.

Emmo van Delden, natuurbeschermingsconsulent van Staatsbosbeheer, wil gaarne een gesprek hebben met mensen van de N.V.W.C. over beschermings- en natuurbehoudzaken, ons gebied betreffende. Leo zal nadere afspraak maken.

Breun Jansen heeft een aanbieding ontvangen voor een onderhoudsabonnement voor de nieuwe schrijfmachine. Gezien de hoogte van het bedrag en de frequentie waarmee getypt wordt, zal hier niet op worden ingegaan.

Joost Woudstra deelt mee dat hij een schrijven heeft ontvangen van het SOVON waarom door hem geen telgegevens meer worden doorgegeven. Hij heeft nl. ooit als invaller-teller een bepaald blok geteld, maar de resultaten hiervan aan Marcel van der Tol doorgegeven. Dit verklaart waarschijnlijk waarom hij in het systeem is terecht gekomen.

Marcel zou het in ieder geval nog even nagaan.

Henkjan Kievit deelt mede dat hij vandaag tussen vijf en zes uur in de namiddag toen het al echt donker werd een aantal jagers heeft aangesproken bij de plasjes nabij de pont van Culemborg. Door Henkjan en Marcel van der Tol werd geconstateerd dat deze jagers een aantal beschermde watervogels schoten, waaronder 2 Bergeenden, een wintertaling en een wulp.

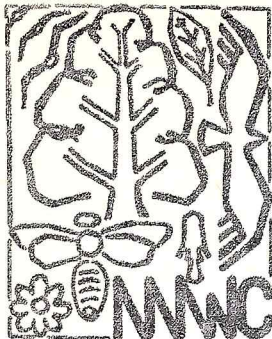
Ondanks waarneming werd e.e.a. categorisch ontkend door de heren jagers, alleen de wintertaling lieten ze zien. Wel stopten ze hun activiteiten en vertrokken.

Van het gebeurde wordt melding gemaakt bij de politie in Schalkwijk onder wiens toezicht genoemd gebied ressorteert. Ook zal schriftelijk Vogelbescherming en Stichting Kritisch Faunabeheer worden geïnformeerd.

Han Jansen meldt met trots dat in totaal 147 bezwaarschriften zijn ingediend tegen de plannen m.b.t. de dijkverzwaring.

Wil komen tot het formeren van een kleine feestcommissie t.g.v. het 10-jarig jubileum "knotten". Hiervoor stellen Gerard van Zuylen en Leo van der Kooij zich beschikbaar. Han doet eveneens mee en zal Peter v.d. Ree, de nieuwe knotcoördinator, benaderen om ook mee te doen.

Om 22.30 uur wordt deze prettige vergadering afgesloten, met dank aan alle aanwezigen voor hun goede en positieve inbreng.

natuur- en vogelwacht culemborg

postbus 381, 4100 aj culemborg

postrekening 34 33 351
t.n.v. f. h. waroux, rekening
natuur- en vogelwacht culemborg

Culemborg, 8 november 1981

Dijkstoel Polderdistrict Lek en Linge

Postbus 134

4100 AC Culemborg

Geacht college,

Betreft plan tot het verbeteren/verzwaren van het dijkvak tussen de Veerweg te Beusichem en het Bakelbos te Culemborg.

De N.V.W.C. heeft zover mogelijk kennis genomen van het plan en heeft naar aanleiding daarvan de volgende bezwaren.

- Beoordeling was voor de N.V.W.C. een vrijwel onmogelijke zaak omdat wij niet de beschikking kregen over het ter visie gelegde plan.

Wat het hierboven vermelde betreft heeft er tussen de Dijkgraaf en de N.V.W.C. een briefwisseling plaatsgevonden waarvan u afschriften bij dit bezwaarschrift vindt.

Een hoorzitting is niet de plaats, en dat is 8 oktober j.l. ook gebleken, om de ter visie liggende plannen uitvoerig te bestuderen.

Bovendien waren de plannen die ter inzage lagen en aanwezig tijdens de hoorzitting uiterst mager, een landschapsplan alleen in de vorm van een tekening is in onze ogen geen landschapsplan, daar hoort een uitvoerige beschrijving bij.

Verder waren of lagen er tal van gegevens niet ter inzage zoals - technische gegevens, resultaten bodemonderzoek, inventarisaties van flora, fauna, cultuurhistorische waarden etc.

U zult begrijpen dat wij zeer geïnteresseerd zijn in de inventarisaties op het gebied van flora en fauna, wij betwijfelen namelijk de inhoud van het in uw opdracht uitgevoerde vegetatiekundig onderzoek, zover deze heeft plaatsgevonden.

Kortom, de procedure van ter visie legging en de beperktheid van de plannen en gegevens die ingezien konden worden roept bij ons zeer grote bezwaren op.

- Het plan zoals het ter visie lag is een geheel, een keuzemogelijkheid is er niet.

Er zijn, zoals door u is toegegeven, in het geheel geen alternatieve c.q. variante plannen ontwikkeld.

Een keuzemogelijkheid tussen het o.i. slechte plan en minder ingrijpende en meer realistische plannen is er dus niet, wij menen dat het niet vervaardigen van varianten in strijd is met provinciale verordeningen (artikel 7 Verordening Dijkverbetering Gelderland).

Wij vragen u alsnog nieuwe plannen te ontwikkelen waarin noodzaak en gevolgen en mogelijkheden daartussen belicht worden.

- Het dijkverzwaringsplan in samenhang met het landschapsplan is zeer ingrijpend zoals u zelf toegaf tijdens de hoorzitting, we hoeven ons geen illusies te maken, zeer veel gaat verdwijnen, onherstelbaar.

U bent eigenlijk in jaren plannenmakerij niet verder gekomen dan dat op 2 plaatsen na alle bebouwing gespaard kan blijven alsmede de strang bij de fam. v.d. Anker. Prachtig. De rest wat vertegenwoordigd is aan landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden kunnen we wel afschrijven.

De N.V.W.C. is ervan overtuigd dat de huidige methoden van dijkverzwaring meer mogelijkheden bieden om een bevredigende eindsituatie te creëren, het lijkt ons dat er gewoonweg te weinig gebruik is gemaakt van de kennis die aanwezig is op dit gebied.

De gevolgen van de voorgestelde plannen zijn zeer ingrijpend, de N.V.W.C. kent het gebied zeer goed en weet welke waarden er aanwezig zijn.

Kwa landschap en natuurlijke waarden is dit gebied met aanliggende gronden een van de waardevolste stukjes rivierengebied, niet in het minst door het extensieve gebruik en beheer.

Wat is er nu o.a. zo waardevol dat gaat verdwijnen in het kader van de beoogde plannen -

- erfbeplanting - rondom bebouwing bevindt zich veel beplanting, o.a. veel struikgewas en fruitbomen al dan niet in de vorm van een kleine Hoogstamboomgaard, veel vogels vinden hier broed- en fourageergelegenheid. In inventarisaties hebben wij hier ongeveer 35 soorten broedvogels gevonden, buiten de broedtijd maken nog meer soorten vogels gebruik van dit soort begroeiingen om maar niet te spreken over andere diersoorten.

- kleine griendjes en bossages/hoogstamboomgaarden, de waarde voor landschap en natuur is zeer hoog.

- moerasjes, strangen etc. die voor landbouw bijna geen waarde vertegenwoordigen, maar voor flora en fauna onvervangbaar.

Vele soorten vogels en dieren maken gebruik van dit soort gebiedjes het gehele jaar door.

Amfibiën zijn in diverse soorten aanwezig, vastgesteld zijn groene en bruine kikker, grote en kleine watersalamander, gewone pad en zeer vermoedelijk komt hier ook de rugstreeppad voor.

Deze gebiedjes liggen vaak zeer dicht tegen de dijk en zullen dan ook wel moeten verdwijnen.

- Hagen, knotwilgen, notenbomen zeer karakteristieke elementen in het rivierenlandschap. Wij wijzen u erop dat vrijwel alle knotwilgen die dreigen te verdwijnen door de N.V.W.C. een of meerdere malen zijn geknot c.q. onderhouden.

Vervanging van dit soort elementen in het landschap en de terugkeer van bijhorende flora en fauna is een langdurige en hoogst twijfelachtig geheel.

En bij doorzetting van de plannen zien wij een stuk van ons werk verloren gaan.

- Vegetatie - de dijk en aanliggende gronden kennen een unieke vegetatie, kenmerkend voor het rivierenland met vaak zeldzame planten (soms zelfs voor het rivierengebied).

Een uitgebreide rapportage over de aanwezige soorten en vormen alsmede de verschillende te onderscheiden vegetatietypes hoe en wij u hier niet te geven want die zullen ongetwijfeld ook in uw vegetatiekundig rapport vermeld staan.

In het verleden hebben wij u vanwege deze unieke vegetatie al eens gewezen op de door u gebruikte, niet bepaald aanbevelenswaardige maaimethoden, waarin nog steeds geen of nauwelijks wijziging is gekomen.

- Bodemstructuur, het reliëf in het terrein te samen met verwaarloosde stukjes grond welke zeer extensief landbouwgebruik inhouden zullen verdwijnen en nimmer terugkeren.

Wij stellen de beoogde plannen als volgt voor;

Wij lopen over de dijk en denken vrijwel alles wat er nu aanwezig is in een strook van ongeveer 25 meter aan weerszijden van de dijk weg, met het beste voorstellingsvermogen is dit nog onbegrijpbaar en dus ook onaanvaardbaar.

Ook zijn wij bezorgd over de specie die u gaat gebruiken, tijdens de hoorzitting kon u hierover nog geen uitsluitsel geven, maar als dit klei mocht zijn uit de naaste omgeving zoals in persberichten wordt vermeld staan wij hier uiterst sceptisch tegenover want ook dat zal gevolgen hebben voor natuur en landschap.

Conclusie

U begrijpt dat wij door het niet beschikken over de plannen niet tot een standpunt konden komen zoals wij dat eigenlijk wensten of anders gezegd het is in dit stadium onmogelijk om tot een voldoende afweging van noodzaak van dijkverzwaring en de daaruit voortvloeiende gevolgen te komen.

Maar wij zijn van mening dat -

- dijkverzwaring in de voorgestelde vorm en de noodzaak daarvan niet door u is aangetoond en dat dat niet opweegt tegen de gevolgen.
- ernstig getwijfeld kan worden aan de waarde van de door u uitgevoerde landschappelijke en natuurwetenschappelijke inventarisaties.
- toetsing van de plannen en zeker die van het landschapsplan aan de provinciale verordeningen afwijzing van de huidige plannen zullen inhouden.
- het ontbreken van alternatieve/variante plannen onaanvaardbaar is.
- de gevolgen van de huidige plannen en de uitvoering daarvan voor de waarden van het gebied (in welke vorm dan ook) onvoorstelbaar groot zijn en vrijwel onherstelbaar.

Wij vragen u dan ook de huidige plannen te wijzigen of aan te passen en wat ons meer logisch lijkt in hun geheel te laten vervallen.

De N.V.W.C. vraagt u een nieuwe procedure te starten waarin nieuwe plannen ontwikkelt worden die tegemoet komen aan onze bezwaren.

Wij zijn bereid ons bezwaarschrift mondeling toe te lichten.

Vertrouwende dat u tegemoet zult komen aan het bovenvermelde, verblijven wij,

hoogachtend, namens de Natuur- en Vogelwacht Culemborg
was getekend,

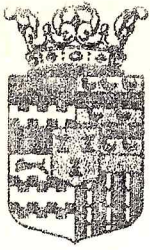
G. van Zuylen (voorzitter)

J. Rietvink (secretaris)

H.J.M. van de Warenburg (lid)

namens de Nederlandse Vereniging tot bescherming van Vogels,
de regionale consulent zijnde,

M. van der Tol

POLDERDISTRICT LEK EN LINGE

CULEMBORG

Tel. 03450-2622x 12322

Gronr. 87 78 58

Bankrelaties:

Amrobank N.V., Culemborg 47.01.64.522

Rabobank, Culemborg 31.25.03.407

Nederlandse Waterschapsbank N.V.

's-Gravenhage 63.87.54.251

AAN:

De Natuur- en Vogelwacht - Culemborg

Postbus 381

4100 AJ CULEMBORG

Uw kenmerk:

Uw brief van:

Ons kenmerk:
81.630

Culemborg, 'Casa Bianca'

Postbus 134 / 4100 AC Culemborg

Onderwerp: Beschikbaarstellen dijkver-
zwaringsplan Lek en Linge traject
Bakelbos (Culemborg) - Veerweg
(Beusichem).

Datum: 6 oktober 1981

In antwoord op Uw verzoek dd. 2 oktober 1981 - gericht aan de Dijkgraaf Dhr. J.H. Knobbout van het Polderdistrict - om in het bezit te worden gesteld van het complete dijkverzwaringsplan van het Polderdistrict Lek en Linge, derhalve inclusief tekeningen en Landschapsplan delen wij U mede, dat de Dijkstoel heeft besloten om dit plan alleen ter inzage te leggen op de daarvoor bestemde plaatsen.

De Dijkstoel is van oordeel, omdat het plan is samengesteld door een voorbereidingscommissie en inmiddels is behandeld in een multi-diciplinairerewerkgroep, waarin alle disciplines vertegenwoordigd zijn, dat de openbaarheid met de ter visie legging, alsmede het houden van een hoorzitting voor een ieder, ruimschoots wordt gediend. Immers niet alleen de rechtstreekse belanghebbenden, maar ook zij die er slechtszijdelings bij betrokken of alleen belangstellenden zijn, krijgen hiermede gedurende 30 dagen de gelegenheid om de stukken in te zien en hierover alsdan ook vragen te stellen. Tevens wordt een ieder in de gelegenheid gesteld, om over het plan zijn mening te zeggen op 8 oktober a.s. in de "Open Hof", Beethovenlaan te Culemborg.

De Dijkstoel heeft dan ook besloten, om op het ingenomen standpunt niet terug te komen.

De Dijkstoel van het Polderdistrict
LEK en LINGE.

De secretaris,

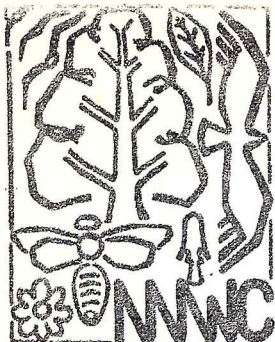
De dijkgraaf,

H.J.L. Mandos.

J.H. Knobbout.

Bijl.:

Bij beantwoording dagtekening en nummer van deze brief vermelden.
Gelieve per brief slechts één zaak te behandelen.

natuur- en vogelwacht culemborg

postbus 381, 4100 aj culemborg

postrekening 34 33 351
t.n.v. f. h. waroux, rekening
natuur- en vogelwacht culemborg

Culemborg, 2 oktober 1981

Het Polderdistrict "Lek en Linge"

Postbus 134

4100 AC Culemborg

t.a.v. Dhr. Knobbout, dijkgraaf

Geachte heer Knobbout,

Sinds maandag 28 september j.l. liggen bij u de plannen tot verbetering van de Lekbandijk tussen Veerweg Beusichem en het Bakelbos Culemborg alsmede een landschapsplan ter inzage.

U zult begrijpen dat wij als Natuur- en Vogelwacht gezien onze doelstellingen veel belangstelling hebben voor dit plan tot dijkverzwaring en de uitwerkingen hiervan op landschap en milieu.

Het is echter onmogelijk voor de meeste leden van onze vereniging om onder kantoortijd deze plannen te komen inzien en derhalve als vereniging tot een weloverwogen standpunt te komen.

De Natuur- en Vogelwacht zou dan ook graag op korte termijn de beschikking hebben over een afschrift (uiteraard tegen vergoeding) van het plan en tekeningen.

Na telefonisch contact met dhr. Mandos, secretaris, is gebleken dat het bestuur van Lek en Linge besloten heeft het plan en tekeningen niet direct beschikbaar te stellen met daarbij nog de vermelding dat het ook niet mogelijk was gezien het personeelsgebrek en een tekort aan exemplaren, deze laatsten zijn o.i. futiele redenen.

Wij betreuren het bovenstaande zeer en bovendien daarom dat er geen dringende of duidelijk aanwijsbare redenen zijn tot deze weigering van beschikbaar stellen.

Het polderdistrict en andere waterschappen zijn wettelijk (nog) niet verplicht de plannen beschikbaar te stellen, alleen ter visie legging, maar wij vinden het onjuist dat gezien onze huidige maatschappij en samenleving het kennis nemen van dergelijke informatie op deze wijze bemoeilijkt wordt.

De Natuur- en Vogelwacht vertrouwt erop dat u en het polderdistrict alsnog het plan en bijbehorende tekeningen ter beschikking wilt stellen en wij hopen vóór donderdag 8 oktober a.s., wanneer de hoorzitting c.q. voorlichtingsavond plaatsvindt, bericht van u te mogen ontvangen.

Met de meeste hoogachting,

was getekend:

G. van Zuylen (voorzitter)

J. Rietvink (secretaris)

H.J.M. v.d. Warenburg (lid)

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

NIEUWS VANUIT DE BIEB.

Nieuwe boeken:

Uit de serie Nederlandse Landschappen, een uitgave van IVM/VARA de boeken:

Ontdek het Mergelland

Ontdek de Veluwe

Ontdek de Duinen

Een uitgave van "Natuur en Milieu", een boek over de internationale handel in wilde planten.

Ook zijn er een aantal Engelstalige boekjes binnengekomen, met een handleiding om zelf biologie-onderzoekjes te doen.

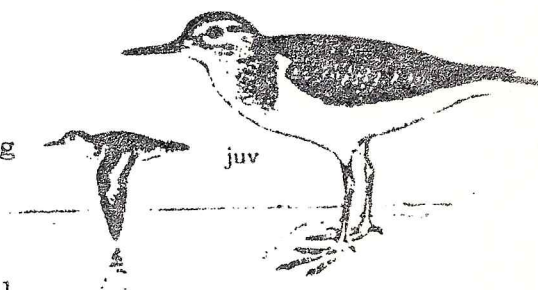
Van de vogelwerkgroep Avifauna West-Nederland hebben we een recensie-exemplaar van een gloednieuwe uitgave met de titel "Randstad en Broedvogels" ontvangen. Over dit boek meer nieuws elders in deze Hak-al.

Vogels in de winter, een uitgave van Commissie modernisering Leerplan Biologie.

Waarnemingenlijst

t/m oktober 1981

- kuifaalscholver : 5- 9/12-9-'81; 1 ex. Redichemse Waard
- aalscholver : 18- 6-'81; 1 ex. Lekbrug Vianen
25- 8-'81; 1 ex. bij OVB (zeker verjaagd bij Lelystad)
27- 9-'81; 7 ex. richting Z.O. Redichemse Waard
29- 9-'81; + 90 ex. richting Z.W. Redichemse Waard
17-10-'81; + 140 ex. richting Z. Redichemse Waard
- grauwe gans : 13-10-'81; 28 ex. richting Z.W. Nieuwegein
17-10-'81; + 25 ex. richting Z.W. Redichemse Waard
- purperreiger : 13- 8-'81; 1 ex. Redichemse Waard
- visarend : 2- 9-'81 t/m 28-9-'81; 1 ex. Redichemse Waard
eenmaal zelfs 2 ex. t.p. deze waarneming is niet doorgegeven, dus een datum kan niet gegeven worden.
- smelleken : 12- 9-'81; 1 ex. richting Z.W.t.Z. Redichemse Waard
27- 9-'81; 2 ex. richting Z. Redichemse Waard
- slechtvalk : 19- 9-'81; 1 ex. richting Z. Redichemse Waard
- buizerd : 3-10-'81; totaal + 45 ex. richting Z.t.Z.W. Redichemse Waard
- wespendief : 3-10-'81; totaal + 17 ex. richting Z.t.Z.W. Redichemse Waard
- havik : 12- 9-'81; 1 ♂ ex. Redichemse Waard
3-10-'81; 1 ♀ ex. Redichemse Waard
17-10-'81; 4 ex. (3 ♀, 1 ♂) Redichemse Waard
- bruine kiekendief: 31- 8-'81; 1 ♀ ex. richting N.W. Lazaruswaard
13- 9-'81; 1 ♀ ex. richting Z. Regulieren
19- 9-'81; 1 ♀ ex. richting W. Redichemse Waard
3-10-'81; 1 ♀ ex. richting Z.W. Redichemse Waard
- kluut : 19- 9-'81; 4 ex. Redichemse Waard
- tureluur : 31-10-'81; 1 ex. Redichemse Waard
- zwarte stern : 19- 9-'81; 1 ex. Redichemse Waard
- oeverloper : 20-10-'81; 1 ex. veersloep pont Culemborg
- ijsvogel : 24- 8-'81; 1 ex. Redichemse Waard
13- 9-'81; 1 ex. Lange Dreef
- koekoek : 13- 9-'81; 1 juv. ex. Regulieren
- fitis : 31- 8-'81; 1 ex. zingend Vliegerweg
1- 9-'81; idem
12- 9-'81; 2 ex. Redichemse Waard
27-10-'81; 1 ex. zingend Noorderwal
- zwartkop : 12- 9-'81; 1 ex. Redichemse Waard
13- 9-'81; 1 ex. Regulieren
- vuurgoudhaantje : 19- 9-'81; enkele ex. Redichemse Waard

Oeverloper
Tringa hypoleucos

goudhaantje : 13- 9-'81; 1 ex. Regulieren
tapuit : 24- 8-'81; 2 ex. (1 ♂ + 1 ♀) Steenwaard
 24- 8-'81; 1 ex. (♀) PPC
 12- 9-'81; 5 ex. (2 ♂ + 3 ♀) Industrieterrein
roodborsttapuit : 12- 9-'81; minstens 3 ex. Industrieterrein
paapje : 12- 9-'81; meer dan 12 ex. Industrieterrein, Rietveldseweg,
 Daam van Dijkweg

Nog een kleine correctie op de vorige waarnemingenlijst:

rietgans: 3-5-'81; 16 ex. Regulieren (Joost Woudstra)

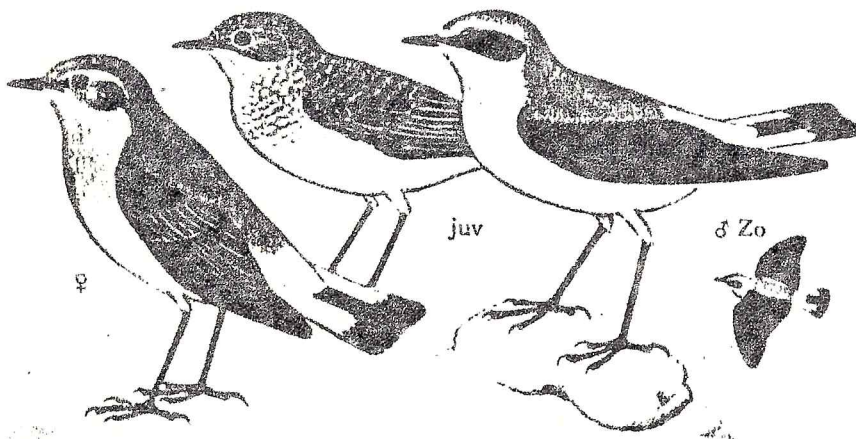
Waarnemers deze periode: Hans Rietvink, Henkjan Kievit, Jandirk Kievit, Leo van der Kooij, Peter v.d. Ree, Berbera v.d. Vate, Tom Kompier, Berry Lucas, Maarten Jägers, Etienne Richter, Paul van Veen, Marcel van der Tol, Jurgen Egberink.

Deze waarnemingenlijst is samengesteld met waarnemingen van een beperkt aantal personen (+ medewaarnemers). Waar blijven de waarnemingenkaartjes van die medewaarnemers?

Waarnemingenkaartjes verkrijgbaar op Lindeboom 21 te Culemborg en kunnen daar ook weer worden ingeleverd.

Marcel van der Tol

P.S. Er schijnt sprake te zijn van een pestvogel-invasie. Er zijn al enkele exemplaren op Terweijde waargenomen (datum niet bekend). Dus goed opletten!

Tapuit
Oenanthe oenanthe

Een reis door Schotland (in 25 dagen).

Inleiding:

In de afgelopen zomervakantie brachten wij een bezoek aan Schotland, waarvan we hier graag verslag zouden doen.

In het eerste gedeelte zetten we uiteen op welke plaatsen we voornamelijk waarnemingen hebben gedaan, en hoe we gereisd zijn.

Tevens zullen we daar iets ingaan op het reizen en kamperen in Schotland, voor diegenen die zo enthousiast worden bij het lezen dat ze zelf ook eens naar Schotland willen.

Ten tweede hopen we per plaats de waarnemingen te geven, met aansluitend een stuk over zeewieren en andere zeeorganismen.

Tot slot zullen we in de afsluiting trachten een soort van overzicht te geven van het Schotse landschap.

De reis:

We vertrokken op 1 augustus per fiets in de richting van Hoek van Holland, waarbij we zoveel mogelijk de dijk volgden, en behalve veel dijkplanten ook zeer fraai een purperreiger zagen.

Om 11 uur 's avonds vertrok de boot en doordat we vroeg genoeg aanwezig waren vonden we nog goede slaappleatsen in de vorm van de "barbanken" in de Lounge-bar.

Om 7 uur de volgende morgen namen we de trein uit Harwich richting Londen, waar we de dag doorbrachten.

Met de nachttrein vertrokken we 's avonds naar Edinburgh, en met de stoptrein daarvandaan waren we om 9 uur in North Berwick (zie kaart I), waar we een kampeerplaats vonden bij de vriendelijke "farmer Ferguson", die ons drie nachten liet overnachten voor slechts 4 pound (f 19,--).

Na het verblijf daar gingen we naar een der noordelijkste plaatsen van Schotland: Wick (zie kaart I: II).

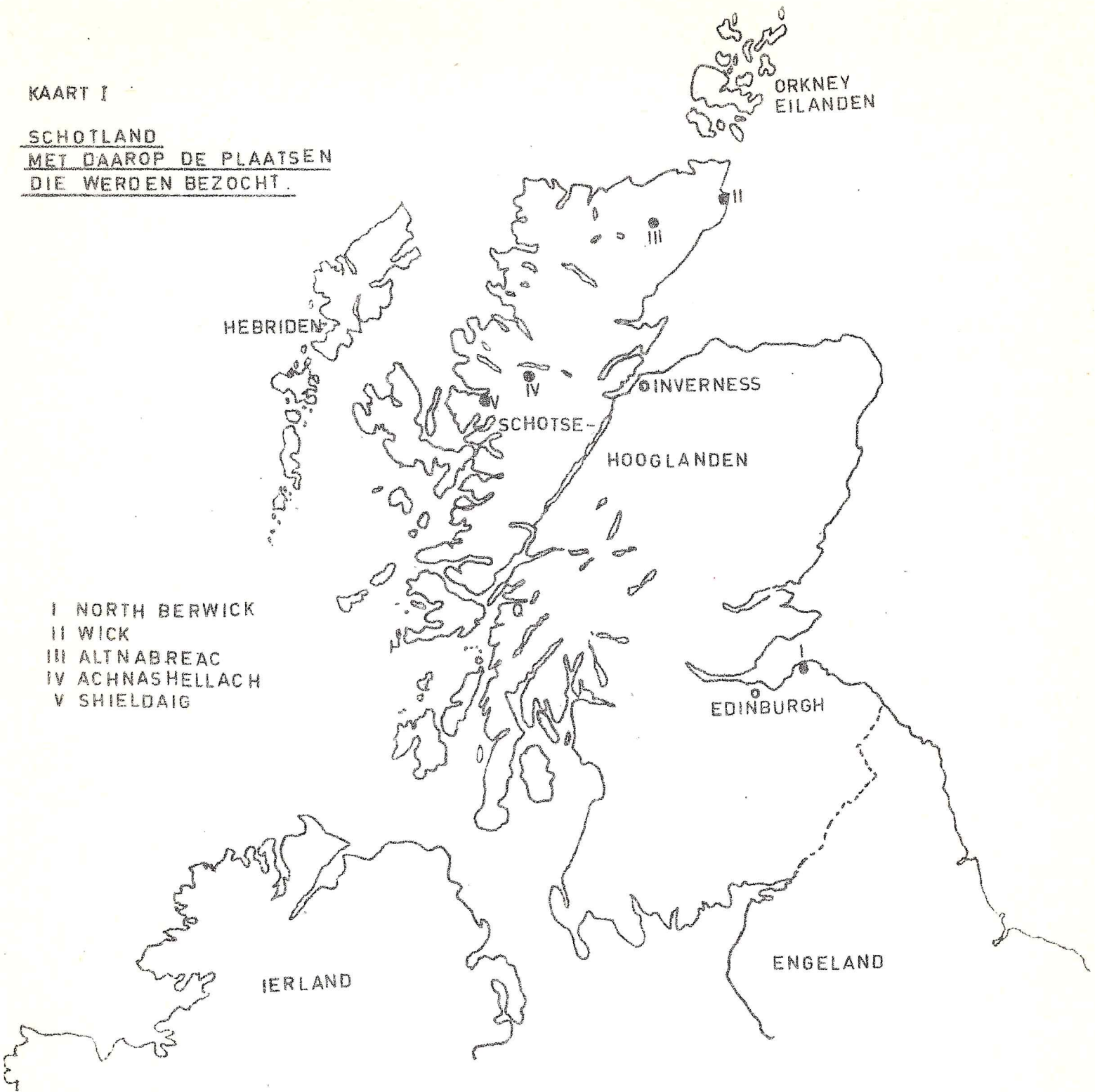
Hier verbleven we van 6 t/m 9 augustus op een weiland op de rand van de klif tussen de steigerende paarden. Dit was een gratis standplaats met een bijzonder vogelrijk uitzicht.

De volgende twee dagen bezochten we een vrijwel onbewoonde, spookachtige, veenachtige en licht glooiende landgoed van één of andere Engelse Lord, waarbij we illegaal overnachtten in een oud en zeer vervallen huisje dat vroeger dienst had gedaan als stationnetje: Altna-Breac (zie kaart I: III).

Wat verder naar het zuiden beginnen de echte Highlands en de plaats die wij uitkozen was Achnashellach (zie kaart I: IV), of zoals ze in oud Gaelic zeggen: Achad na Seilleag ofwel vallei van de wind.

KAART I

SCHOTLAND
MET DAAROP DE PLAATSEN
DIE WERDEN BEZOCHT.

Ook dit is een vrijwel onbewoond gebied, waar wij onze tent neerzetten aan de voet van de fuar thòll, een berg van duizend meter, die we zouden beklimmen. Per fiets gingen we hierna verder naar het westen en brachten de volgende dagen door op een gratis camping met toilet, kraan en gras in Shieldaig (zie kaart I: V) aan Loch Torridon, wat een zeearm is van de Noordelijke Atlantische Oceaan.

Tot zover Schotland, hoewel we ook in de buurt van Inverness en Dingwall nog enige tijd zijn geweest.

Op de terugweg naar Nederland brachten we nog een bezoek aan een natuurreserveaat Minsmere, in Norfolk.

Hier zetten we onze tent langs een mooi pad tussen de rode dophei en de groene spechten.

Op de avond van 24 augustus namen we de boot terug naar Nederland, en voor we aan wal stapten brachten we eerst even een bezoekje aan de tax-free-shop, waar de beerenburg en whisky wel erg goedkoop waren.

Nog even iets over onze manier van reizen en kamperen:

De grote afstanden legden we per trein af, terwijl de kortere afstanden en "ter plaatse" voornamelijk fietsten.

Het vervoer van de fiets per trein in Groot-Brittannië is goed geregeld, want mits je zelf in- en uitlaadt, is het vervoer gratis.

De grote afstanden zijn verder goed te bereizen met de nachttrein, zeker als die rustig zijn en je je hele coupé als slaapzaal in kunt richten. Hiermee win je dan weer tijd. We reisden met de Britrail-sea-pass, waarmee je voor f 400,-- de bootretour alsmede drie weken treinen in Groot-Brittannië hebt.

Door de grote afstanden en de hoge treinprijzen haal je dit er zeker uit.

Tot slot nog iets over het kamperen; in Schotland zul je op "veel" plaatsen campings aantreffen, maar veel aardiger en goedkoper is het om vrij te kamperen. Over het algemeen kun je overal gaan staan, als het maar enigszins buiten de stad is, en geen intensief bewerkt landbouwterrein natuurlijk.

Op weilanden en dergelijke zul je na overleg met de eigenaar vast je tent wel op mogen zetten: "of course, you won't bother no one there!"

In Engeland is het "vrij kamperen" verboden, en ben je dus wel aangewezen op campings of illegale standplaatsen.

Waarnemingen:

I North Berwick.

Allereerst een beschrijving van het gebied. North Berwick ligt een kilometer of 50 ten oosten van Edinburgh, aan de kust van de Noordzee.

Het is een plaats, waar landbouw en golf een belangrijke plaats innemen.

De duinen zijn bijna allemaal omgebouwd tot golfbaan, en het achterland is diep geel van de vele korenvelden.

Het stadje bezit een haven en behalve de visvangst is ook het toerisme een belangrijke bron van inkomsten.

Vlak voor de kust liggen enkele eilanden, genaamd Fidra, The Lamb (het lammetje), Graigleith, Bass Rock, en wat verder weg het Isle of May (zie kaart II).

Voor Bass Rock heeft een grote bekendheid bij ornithologen vanwege z'n enorm grote aantallen zeevogels, waarvan de opvallendste wel de Jan van Gent is, ook getuige de Latijnse, Duitse en Franse naam, waarin de naam Bass Rock voorkomt (resp. Sula bassana, Basstöpfel en Fou de bassan).

Als je het eiland ziet begrijp je het direkt, want meer dan de helft is wit van de 30 à 40 duizend broedende Jan van Genten.

In de zee rondom het eiland zie je konstant de schuimkegels van duikende Jan van Genten, en het lawaai is niet van de lucht (wél erin!).

Het is een zeer imponerend gezicht, nog verhoogd door de aanwezigheid van vele -doodbidders-kuifaalscholvers-drieteenmeeuwen, en als je niet te laat in het jaar bent (wat wij wel waren) grote aantallen zeekoeten, alken en papegaaiduikers. Vooral de laatsten met hun kleurrijke snavel en "melancholieke" uiterlijk maakten grote indruk op ons.

Vanuit North Berwick vaart er een boot enkele malen per dag vlak om het eiland heen, waarbij je een goed zicht hebt op de vogels. Na overleg met de "beheerder" brachten we ook enkele uren op het eiland door.

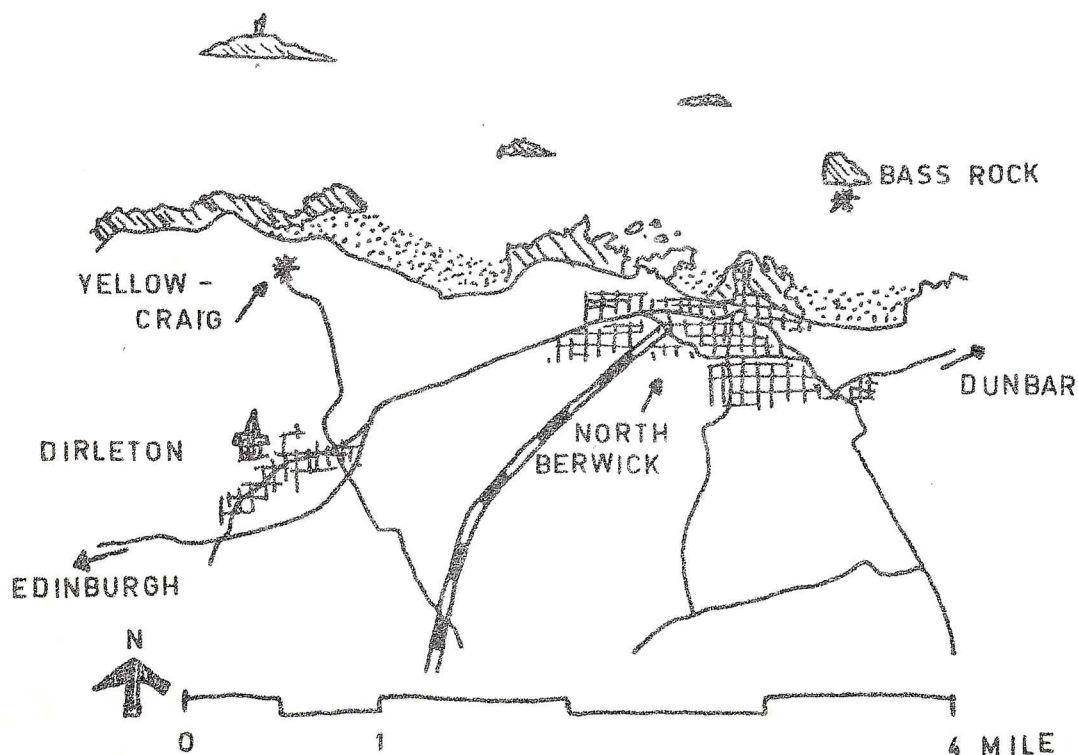
De plantengroei is weinig gevarieerd, waarschijnlijk door een overbemesting door vogelpoep. Het meest algemeen was het schapegras, dat het eiland een wat blauwig aanzicht gaf. Als vreemde soort vonden we daar een familielid van de in Nederland nogal gekweekte stokroos, nl. de "Mallow" of *Lavatera arborea*, een inderdaad wat boomachtige plant met prachtige dieppaarse bloemen.

Een tweede gebied bij North Berwick dat nu juist om z'n planten zeer aantrekkelijk is, is het Yellowcraig-National-Trail (zie kaart II).

KAART II

OMGEVING NORTH BERWICK

- : BEBOUWING
- : ROTSSEN
- : ZANDSTRAND

Dit is een bos-duingebied dat aan z'n bestemming tot golfveld is ontsnapt, en nu als natuurgebied in stand wordt gehouden.

Het bosgebied bevat eik, beuk, esdoorn, es, iep, larix en grove den.

Het gaat over in een duingebied met hier en daar wat vliegdennen, en zeer veel mooie plantjes als parnassia, orchideeën, duizendguldenkruid, slanke duingentiaan, ligustricum scoticum, vogelpootje, oranje havikskruid, wilde tijm, tengere distel enzovoort.

LIGUSTRICUM
SCOTICUM

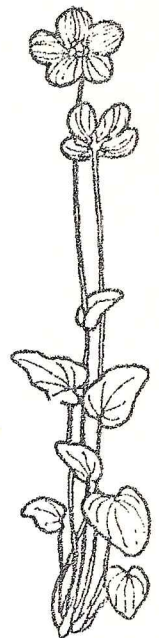
Tot slot bevindt zich aan de rand nog een zeer verruigd stuk kaalsslag, waar dag- en avondkoekoeksbloem, fluitekruid en een ruwbladige genaamd Amsinckia intermedia, met fijne gele bloemen, die nog het meest wegheeft van de kromhals.

Wat vogels aangaat zaten er in Yellowcraig nogal wat zangertjes, mezen en vinken, waarvoor we eigenlijk iets te laat in het jaar waren.

In North Berwick hebben we ook de kust met al z'n organismen grondig onderzocht, waarbij we meer dan 15 soorten wieren onderscheidde.

Later zullen we op deze kust nog uitgebreid terugkomen en de zonering trachten aan te geven.

Nu dan de lijsten met enkele waargenomen soorten bij North Berwick.

PARNASSIA

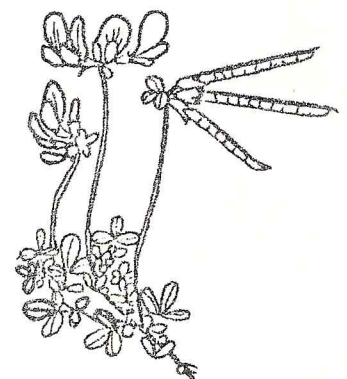
Vogels: o.a.

noorse stormvogel - jan van gent - aalscholver - kuifaalscholver - bontbekplevier - goudplevier - steenloper - drieteenmeeuw - dougallsstern - noordse stern - papegaaiduiker - zeekoet - bosuil - paapje - rouwkwikstaart.

Planten: o.a.

rode ganzevoet - (zee)blaassilene (S. Maritima) - vogelpootje - liggende klaver - lavatera arborea - ligustricum scoticum - strandduizendguldenkruid - slanke duingentiaan - amsinckia intermedia - kromhals - valse salie - wilde tijm - stijve ogentroost - echinops sphaerocephalus - tengere distel - grote centaurie - grote keverorchis - parnassia - trilgras.

Volgende maal vervolgen we in Wick.

VOGELPootje

Henkjan

Kars

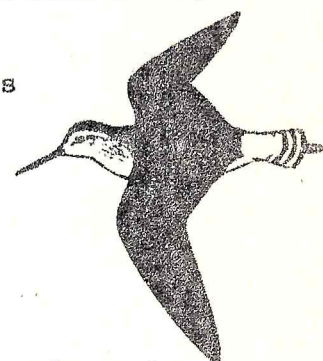
Het voorkomen van het Witgatje (Tringa ochropus) bij Culemborg.

Sinds de oprichting van de N.V.W.C. in 1975 zijn er van diverse vogelsoorten regelmatig gegevens verzameld. Nu na ruim 6 jaar, waarvan 3 jaar SOVON-tellingen, is de tijd gekomen om van deze soorten eens na te gaan in welke aantallen deze soorten voorkomen, in welke tijd van het jaar deze soorten voorkomen en waar deze soorten in het werkgebied van de N.V.W.C. voorkomen.

Dit werkgebied is indertijd door de vogelwerkgroep vastgesteld. Globaal genomen heeft het werkgebied als noordgrens het A'dam-Rijnkanaal, als westgrens de Diefdijk, als zuidgrens de snelweg Utrecht-Den Bosch en als oostgrens de lijn Beesd-Rivierkruising Wijk bij Duurstede. Het gebied omvat vnl. de SOVON-blokken 39-21, 39-22, 39-31 en 39-32.

Een van deze soorten is het Witgatje. De hieronder vermelde gegevens hebben alle betrekking op exemplaren die bij Culemborg waargenomen zijn. Het Witgatje is een soort dat de voorkeur geeft aan slikranden van watertjes in de uiterwaarden. Op slikvelden, afgravingen e.d. wordt het Witgatje ook wel waargenomen, maar niet zo frequent als de andere soorten van het geslacht Tringa.

Over het algemeen betreffen de bekende waarnemingen één tot vier exemplaren tegelijk, uitzonderingen hierop komen weinig voor.

Het voorkomen van het Witgatje verdeeld over de maanden van het jaar, vertoont het volgende beeld:

	jan.	febr.	mrt.	apr.	mei	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.
aantal waarnemingen:	3	2	3	22	2	1	3	7	2	-	5	4
aantal exemplaren:	5	2	5	34	2	1	3	12	2	-	9	5

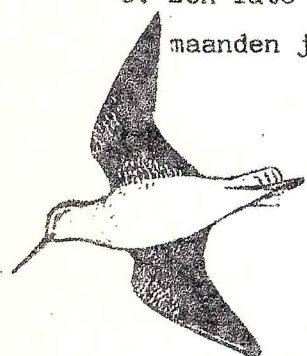
De trek van het Witgatje kan in drie periodes verdeeld worden, nl.:

1. Een voorjaars trek van maart t/m juni, die zijn zwaartepunt in april heeft.
2. Een najaars trek van juli t/m september, die zijn zwaartepunt in augustus heeft.
3. Een late najaars trek in de maanden november en december, die zijn nasleep in de maanden januari en februari heeft.

Op grond van deze gegevens zou verondersteld kunnen worden dat er sprake is van doortrek van twee verschillende populaties van het Witgatje, nl. één populatie die een normale voor- en najaars trek kent (maart/juni en juli/september) en een populatie die een najaars trek in november en december kent en waarschijnlijk ook voor de diverse winterwaarnemingen (januari en februari) zorgdraagt.

In de literatuur wordt het Witgatje als doortrekker in de maanden juli tot in oktober en in de maanden maart tot in juni betiteld. En verder wordt er ook van een voorkomen in de winter gesproken.

Dit is dus in tegenspraak met hetgeen ik hierboven veronderstelde.

Toch zou ik deze veronderstelling willen handhaven, daar de doortrek in november en december vrij plotseling en voor de soort in hevige mate plaatsvindt zonder dat er sprake is van belangrijke weersveranderingen zoals vorstinval. (plotselinge doortrek in de wintermaanden wordt in de literatuur aan o.a. vorstinval toegeschreven).

De gegevens zijn tamelijk beperkt en bestrijken maar een klein gebied. Het SOVON-project zal naar alle waarschijnlijkheid betere informatie verschaffen. Toch lijkt mij dit onderwerp de moeite waard om meer aandacht aan te besteden.

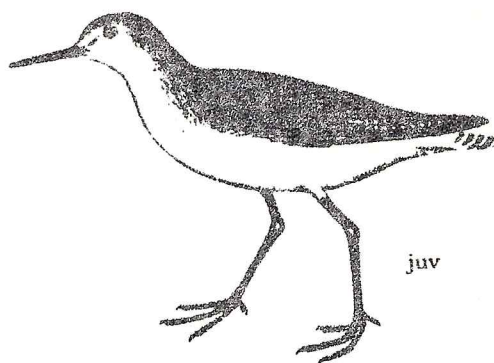
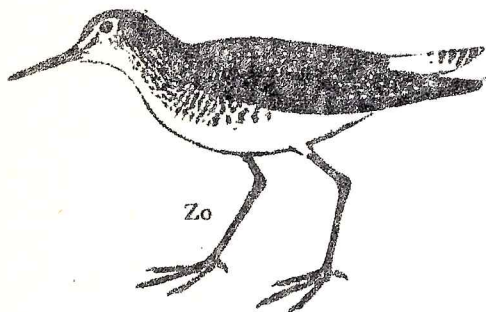
Marcel van der Tol

Literatuur:

Stichting Vogelwerkgroep Grote Rivieren (1979): Vogels van de Grote Rivieren.

Alleyn et al. (1971): Avifauna van Midden-Nederland.

Brill, E.J. (1970): Avifauna van Nederland.

Exkursie-programma

zaterdag 12 december 1981

Aanvang knotseizoen (alweer het 10e!)

Hiervan komt een aparte uitnodiging, maar reserveer deze dag vast.

zaterdag 19 december 1981

Gezamenlijke fietsekskursie met de N.J.N. langs de uiterwaarden richting Amerongen, o.l.v. Marcel van der Tol. Vertrek: 09.00 uur vanaf 't Nonnetje.

Inlichtingen bij Marcel van der Tol, tel.: 0 3 4 5 0 - 1 8 1 0 2 .

maandag 21 december 1981

Maandelijkse vergadering om 20.00 uur in 't Nonnetje.

zaterdag 9 januari 1982

Knotdag. Ook hiervan komt een aparte uitnodiging.

zaterdag 16 januari 1982

Exkursie langs de Lek, o.l.v. Leo van der Kooij. Vertrek: 09.00 uur vanaf 't Nonnetje.

donderdag 21 januari 1982

Maandelijkse vergadering om 20.00 uur in 't Nonnetje.

vrijdag 22 januari 1982

Uiterste inleverdatum van kopy voor de Hak-al.

zaterdag 30 januari 1982

Knotdag. Ook hiervan komt een aparte konvo.

zaterdag 30 januari 1982

Exkursie naar De Plantage en de Redichemse Waard. Dit is een excursie in het kader van de vogelkursus en staat onder leiding van de kursusleiders.

zaterdag 13 februari 1982

Exkursie naar de Flevopolder. Ook deze excursie is er een in het kader van de vogelkursus.

zaterdag 20 februari 1982

Knotdag.

zaterdag 13 maart 1982

Knotdag.

